

Handleiding bij het Stuttgarter Psalter

De bedoeling van dit deel van de website is om een handreiking te bieden bij het meditatief lezen en bidden van de psalmen door naar de illustraties in het *Stuttgarter Psalter* te kijken. Deze handreiking gebeurt bij elke illustratie in verschillende stappen.

- **Psalmnummer:**

De nummering van de psalmen is die van alle hedendaagse vertalingen, die gebaseerd zijn op de Hebreeuwse Bijbel. Zijn er meerdere bladzijden in het psalter met een illustratie bij de betreffende psalm, dan wordt elke bladzijde met een letter (a, b, c enz.) aangeduid.

- **Beginwoorden:**

Van elke psalm worden de beginwoorden aangegeven, in het Latijn en met de Nederlandse vertaling van Bronkhorst uit 1969, aangepast voor het *Getijdenboek. Gebeden voor elke dag*.

- **Bladnummer:**

De bladnummers zijn een verwijzing naar de bladzijden in het *Stuttgarter Psalter*. Bij handschriften worden niet de bladzijden genummerd maar de bladen (folio's), telkens met een verwijzing naar de voorzijde (r van recto) of de achterzijde (v van verso).

- **Lees:**

Boven elke psalm staat in het *Stuttgarter Psalter* een opschrift in rode letters. Voor een deel is dit het opschrift dat ook in onze moderne vertalingen boven de psalm staat. In de Latijnse versie is het opschrift regelmatig uitgebreid met een verwijzing naar Jezus of naar de kerk, die een sleutel vormen om sommige illustraties te kunnen 'lezen'.

- **Bid**

De illustraties worden meestal voorafgegaan door een aantal verzen van de psalm. U bent uitgenodigd om deze te lezen of te bidden in de door u gewenste vertaling. Op deze website worden de psalmen geciteerd in de vertaling van Bronkhorst die ook in het *Getijdenboek* gebruikt wordt.

- **Kijk:**

Neem de tijd om eerst rustig zelf naar een illustratie te kijken. Onder elke afbeelding staat een link (*Klik voor origineel*) naar de website van de *Württembergische Landesbibliothek* in Stuttgart, waar dezelfde afbeelding sterk vergroot bekeken kan worden. Beschrijf voor u zelf wat u ziet. Wie is de centrale persoon? Wat doet hij of zij? Kijk naar de lichaamshouding: wat drukt die uit? Kijk naar het gezicht, de handen en de voeten, attributen, kleding, kleuren, lichaamshouding. Wie zou hij of zij zijn? Welke andere personen zijn te zien? Stel dezelfde vragen als bij de hoofdpersoon. Hoe verhouden zij zich tot elkaar? Zijn er open ruimtes in het beeld? Kijk naar wat er groeit en staat op de aarde. Kijk naar de hemel: hoe wordt de goddelijke presentie symbolisch voorgesteld? Is er een relatie tussen de hemel en de aarde, tussen God en de mensen? Hoe wordt die voorgesteld? Is er een verband met de voorgaande verzen uit de psalm? Welke

keuze heeft de kunstenaar gemaakt? Welke aanvulling geeft hij? Welke interpretatie geeft hij? Wordt u door iemand of iets geraakt? Welke vragen roept het beeld op? Formuleer die voor u zelf.

- **Bid:**

Bid of lees de verzen die volgen op de illustratie, tot de volgende illustratie of tot het einde van de psalm.

- **Kijk nog eens**

Kijk nog eens naar de illustratie en kijk of u een verband ziet met de nu gelezen verzen van de psalm. Welke vragen blijven nog over of welke nieuwe vragen komen op? Lees nog eens het opschrift boven de psalm: misschien biedt dit helderheid. Soms biedt de Latijnse versie van de psalm een verklaring voor het beeld, omdat die vertaling nogal afwijkt van de hedendaagse vertalingen uit het Hebreeuws. Sommige illustraties zijn niet te begrijpen zonder het commentaar van de Kerkvaders op de psalmen. Bij de eerste 16 psalmen staat dit commentaar in zwarte inkt en natuurlijk in het Latijn verkort in de marges van het Psalter; zij stammen uit de 10^e eeuw. De kerkvaders beijverden zich om steeds te zoeken naar verbanden tussen de psalm en het leven en de betekenis van Jezus Christus. Het *ik* in de psalm is voor hen heel vaak het *ik* van Jezus Christus of het ik van het lichaam van Christus, de kerk. De illustraties laten ons kennis maken met deze visie, die geïllustreerd wordt met citaten uit de commentaren van de Kerkvaders. Voor deze achtergrondinformatie was ik aangewezen op de twee standaardwerken rond het Stuttgarter Psalter uit 1930 en 1965-1968. Voor een literatuuroverzicht klik [hier](#).

- **Luister:**

Via links wordt u doorverwezen naar muzikale uitvoeringen van de psalm, om naar te luisteren.

- **Lees verder:**

Onder dit kopje worden tips gegeven voor toegankelijke literatuur over de betreffende psalm.

- **Schrijf:**

Tot slot worden enkele vragen gegeven die de bedoeling hebben om de lezer en de kijker te helpen om via het beeld tot interactie met de psalm te komen. Helpt het beeld mij om in de huid te kruipen van de *ik* uit de psalm of met hem of haar in gesprek te gaan? Biedt het beeld bij de psalm een ruimte om te komen tot een ontmoeting met God?